T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016/477
KARAR NO : 2016/555
KARAR TR : 28.11.2016

ÖZET: Davacının maliki olduğu taşınmaza geçici yerleşim yeri kurulmak amacıyla el konulması nedeniyle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla kira ve eski hale getirme bedeli ödenmesi istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesinin gerektiği hk.

-

K A R A R

Davacı : H.D.
Vekilleri : Av. A.H.V.
Davalı : Van Valiliği
Vekilleri : Av. M.K.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle, müvekkilinin Van İli, Merkez İlçesi, Buzhane Mahallesi, 121 Pafta, 976 ada içinde yer alan 39 sayılı parselin maliki olduğunu; davalı idare tarafından 23 Ekim 2012 tarihinde ve devamında Van'da meydana gelen depremler nedeni ile müvekkilinin taşınmazına Kaya Çelebi Konteynır kenti kurulmak suretiyle fiilen el atıldığını; bahse konu yerin tarla olduğunu ve müvekkili tarafından burada tarım yapıldığını; tarlalara el atıldıktan sonra içine yüzlerce ton kum, taş ve çakıl doldurulmak suretiyle bütün parsellerin bir bütün haline getirildiğini; yine taşınmazlara beton döküldüğünü; elektrik direkleri dikildiğini; içerisinden yüzlerce metre temiz ve atık su boruları geçirildiğini; davalı tarafından fiilen kullanılan taşınmazın Van şehir merkezinde yer aldığını; gerek tarımsal ürün getirisi gerekse kira getirisinin yüksek olduğunu; dava konusu taşınmazın sulu arazi olduğunu ve tarım yapıldığını ileri sürerek, müvekkiline ait taşınmazın kiralanması nedeni ile şimdilik 5.000,00 TL kira ve 5.000,00 TL eski hale getirme bedeli olmak üzere toplam 10.000,00 TL alacağın el koyma tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak müvekkiline verilmesine, fazlaya ait haklarının saklı tutulmasına karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

VAN SULH HUKUK MAHKEMESİ: 25.10.2013 gün ve E:2013/864, K:2013/1144 sayı ile, İdarenin 7269 sayılı Kanunun 6. Maddesi gereği kamu gücü ile hareket ederek idari faaliyetle ilgili doğrudan sonuca yönelik, tek yanlı, yürütülebilir, icrai özelliğe sahip idari bir işlem yaptığı, 7269 sayılı Kanunun 49. Maddesi de göz önünde bulundurulduğunda yapılan işlemin icrai, yürütülebilir işlem olduğu, taraflar arasında Türk Borçlar Kanunu 299 ve devamı maddeleri anlamında da bir kira sözleşmesinden bahsedilemeyeceği de gözetilerek, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında çözümlenmesi gerektiği, mahkemelerinin görev alanı dışında olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle davada idare mahkemelerinin görevli olmasından dolayı mahkemelerinin görevsizliği nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

VAN 2. İDARE MAHKEMESİ: 23.2.2016 gün ve E:2015/27, K:2016/299 sayı ile, dosyada bulunan bilgi ve belgeler ile Van Sulh Hukuk Mahkemesinin 2013/1144 sayılı kararı birlikte değerlendirildiğinde, olayda davalı idarenin, herhangi bir projeye veya plana dayalı olmaksızın, davacının parseline el atması nedeniyle meydana geldiği ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili adlı ve idari yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğu öne sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.11.2016 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının maliki olduğu Van İli, Merkez İlçesi, Buzhane Mahallesi, 121 Pafta, 976 ada, 39 parselde bulunan taşınmaza geçici yerleşim yeri kurulmak amacıyla el konulması nedeniyle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla kira ve eski hale getirme bedeli ödenmesi istemiyle açılmıştır.

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 1. maddesinde:

"Deprem (Yer sarsıntısı), yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ, tasman ve benzeri afetlerde; yapıları ve kamu tesisleri genel hayata etkili olacak derecede zarar gören veya görmesi muhtemel olan yerlerde alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlar hakkında bu kanun hükümleri uygulanır. Afete uğrayan meskun yerlerin büyüklüğü o yerin tamamında veya bir kesiminde yıkılan, oturulmaz hale gelen bina sayısı, zarar gören yapı ve tesislerin genel hayata etki derecesi, mahallin ekonomik ve sosyal özellikleri, zararın kamu oyundaki tepkisi, normal hayat düzenindeki aksamalar ve benzeri hususlar gözönünde tutulmak suretiyle afetlerin genel hayata etkililiğine ilişkin temel kurallar, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarının mütalaaları da alınarak İmar ve İskan Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir. Yukarda yazılı afetlerin meydana gelmesinde veya muhtemel olması halinde zararın o yerin genel hayatına etkili olup olmadığına, yönetmelik esasları gereğince, İmar ve İskan Bakanlığı tarafından karar verilir. Şu kadar ki, afetin meydana gelmesi halinde bu kanun gereğince alınması lazım gelen acil tedbirlerin ittihazına afetin meydana geldiği bölgenin valisi yetkilidir." denilmiş.

Aynı kanunun mülkiye amirlerine verilen olağanüstü yetkiler başlıklı 6. maddesinde:

"Afetlerin meydana gelmesinden sonra vali ve kaymakamlar (Askerler ve hakim sınıfından bulunanlar hariç olmak üzere) 18 - 65 yaş arasındaki bütün erkeklere görev vermeye, bedeli, ücreti veya kirası sonradan ödenmek üzere canlı, cansız, resmi ve özel her türlü taşıt araçlarına ve gerekli makine, alet ve edevatına el koymaya ve hiçbir kayda ve merasime tabi olmaksızın tedavi, kurtarma, yedirme, giydirme ve barındırma gibi işlerle bu gibi işlerin gerektirdiği acil satın almaları ve kiralamayı yapmaya, Devlete, mahalli idarelere, evkafa, İktisadi Devlet Teşekkülleri ile bunlara bağlı kurumlara ilişkin her türlü taşınmaz malları; yetmemesi halinde de diğer tüzel kişiler ile gerçek kişilere ait bina ve müştemilatı ile bahçe ve arsa gibi araziyi geçici olarak işgale yetkilidir.

Bu yetkinin kullanma süresi, afetin sona ermesinden itibaren 15 gündür. Bu süre, gerektiğinde İmar ve İskan Bakanlığınca uzatılabilir.

Yedirme, giydirme, barındırma, onarım için afetzedelere nakdi ödemede bulunulması önleme için harcama yapılması İmar ve İskan Bakanlığının muvafakatine bağlıdır.

Bu madde gereğince yapılacak harcamalar ve ödemeler borçlandırmaya tabi tutulmaz.

Kendilerinden yardım istenilen afet bölgesi civarındaki vali ve kaymakamlar yukarıdaki fıkralarda yazılı yetkilerini kullanarak bütün imkan ve vasıtalarla yardıma mecburdurlar." denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, 23.10.2011 ve 09.11.2011 tarihlerinde yaşanan depremler nedeniyle evleri hasar gören vatandaşların barınacağı yerleri temin etmek amacıyla, Van İlinde tespiti yapılan Buzhane Mahallesi sınırları içerisinde bulunan 121 pafta, 976 ada, 39 parsel nolu 9.826,40 m2 yüzölçümlü davacı adına kayıtlı taşınmazın 7269 sayılı Kanunun 6. maddesi uyarınca Afet Acil Yardım hizmetlerinde kullanılmak üzere geçici yerleşim yeri (Konteynır vb.) kurulmak amacıyla el konulmak suretiyle tahsisinin Van Valiliğince uygun görüldüğü; bu nedenle, dava konusu taşınmazın, Afetlere ilişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik hükümleri uyarınca teşekkül ettirilen Satın alma Grubu Başkanlığınca oluşturulan komisyonca 7269 sayılı Kanunun 6. maddesine göre acil yardım süresinde kullanılmak, kirası, bedeli, ücreti veya tazminatı sonradan ödenmek üzere taşınmazın Valiliğe teslim edilmesinin istenildiği; el konulan taşınmazın kira değeri hesaplanırken taşınmazın 2011 yılı emlak değeri beyanı yanında Van Emlakçılar Odasına yazılan yazı sonucu düzenlenmiş olan 3 adet bilirkişi beyanlarında belirtilen değerlerin ortalamasının göz önüne alındığı, bunun sonunda da taşınmazın kira bedelinin "Satın Alma, Kiralama, El Koyma ve Dağıtım Hizmetleri Komisyonu Kıymet Takdir Kararı" ile tespit edildiği; bahse konu taşınmaza el konulması nedeniyle belirtilen bedel üzerinden hesaplanan toplam 10.144,16 TL. kira bedelinin davacı hesabına yatırıldığı anlaşılmıştır.

Kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, " idari işlem " , herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, " idari eylem " olarak tanımlanmaktadır.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, suyolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi, bakım ve onarımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan İdari Yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Bu kabuller ışığında yapılan değerlendirme neticesinde, davacının taşınmazına 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun uyarınca konteynır kent kurulduğu; olayda, davacının tasarruf hakkının kaldırıldığından bahisle tazminat istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde yer alan " İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları " hükmü gereğince idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Van 2. İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN görevli olduğuna, bu nedenle Van 2. İdare Mahkemesince verilen 23.2.2016 gün ve E:2015/27, K:2016/299 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.11.2016 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
NECİPOĞLU	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN

-